

Onder water kan klein probleem levensgevaarlijk zijn

Het vergrootglas ligt op de duiksport, nu er afgelopen maanden verschillende ongelukken gebeuren met dodelijke afloop. Is de sport daadwerkelijk zo gevaarlijk of zijn het vooral de persoonlijke omstandigheden die onderwater voor problemen zorgen?

'Ik hou van duidelijkheid en zeg, zoals ik mijn hele leven al doe, maar waar het op staat: veel duikers sterven in het harnas omdat ze zichzelf voor de gek houden. Ze zijn niet fit, hebben overgewicht en geen conditie. Het is vragen om problemen als je in die omstandigheden gaat duiken.' Aan het woord is Ben Stiefelhagen (63), die zelf als duiker vaak op de Noordzee kopje onder gaat. 'Van de meeste mensen die ik zie duiken denk ik: hun conditie laat het niet toe. Je moet in topvorm zijn.' Hij leidt het project Duik de Noordzee Schoon.

„Het is geen sport voor types met veel bravoure. Je bent juist telkens bezig met risicomanagement. Als je de juiste stappen doorloopt, is het heel veilig.” Dat steeds meer duikers in Nederlandse wateren te vinden zijn, ligt volgens de Nederlandse Onderwatersport Bond (NOB) aan de vele brevetten die op vakantie eilanden als Bonaire en Curacao uitgereikt worden. „Tegen die mensen willen we zeggen dat het echt verstandig is om in Nederland ook duikcursussen te nemen. De spelregels zijn hier totaal anders”, zegt Sander Kool.

Ben Stiefelhagen, die zelf al ruim veertig jaar duikt en diverse ongelukken van dichtbij meemaakte. „Je neemt wel risico's, want het duurt bijvoorbeeld best wel lang voordat er op zee medische zorg aangekomen is. Dan moet je trouwens nog maar hopen dat er bij de arts of vrijwilliger voldoende medische kennis op het gebied van duiken aanwezig is.”

Bij het project Duik de Noordzee schoon mag je alleen duiken als je goedgekeurd bent, veel ervaring hebt en onze eigen trainingen doorstaat. Iedereen doorloopt de trainingen en oefeningen, anders mag je niet mee.

Volgens Stiefelhagen wijzen de laatste dodelijke duikongelukken allemaal op medische complicaties die tijdens de tocht in het water optraden. „In drie gevallen was dat overigens bij het schip Aquila. De schipper en zijn vrouw, die ook op de boot wonen, kunnen daar niets aan doen: zij varen vaak met groepen duikers uit en worden hier ook maar mee geconfronteerd.” De nabestaanden van duikongelukken steunen de duikorganisaties waar de overledenen bij aanwezig waren vaak ook. „Zij willen juist niet dat wij stoppen met de expedities die we onderwater houden. Ze steunen ons werk.”

De Onderzoeksraad Voor Veiligheid publiceerde een rapport naar aanleiding van ongelukken. De conclusie: de medische zorg op zee kan beter. „Die moet zo efficiënt mogelijk worden ingericht, ondanks de omstandigheden”, bepleit woordvoerder Wim van der Weegen.

In hetzelfde rapport ontbreken harde aanbevelingen aan duikers, maar de raad heeft wel degelijk een „nadrukkelijke boodschap”, legt Van der Weegen uit. Die belicht twee kanten: zowel de apparatuur als de duiker moeten in orde zijn. „We hebben niet voor niets gekeken naar een duikongeluk voor dit rapport. Duikers moeten zelf zorgen dat de voorbereiding op hun duik ideaal is, want zij zijn de eersten die met de gevolgen te maken krijgen.”

De onderzoeksraad vindt allereerst dat de duikers zelf moeten opletten dat hun apparatuur in orde is. Die kan snel slijten en een klein technisch probleem boven water kan onder water levensgevaarlijk blijken.

Maar ook de conditie van de duiker zelf is cruciaal. Van der Weegen: „We zouden het wenselijk vinden dat elke duiker zich regelmatig laat keuren door een arts met duikmedische kennis. En ook de leeftijd speelt een rol. Die beïnvloedt de manier waarop je een duik uitvoert. Een duik die je tien jaar geleden probleemloos maakte, hoeft nu niet meer probleemloos te gaan.”

NOB-zegsman Kool is het hier roerend mee eens. „Iedere duiker onder de 50 zou eens in de drie jaar medisch gekeurd moeten worden, de 50-plussers zelfs elk jaar.”